

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКОНОМІКИ,
ОБЛІКУ, ФІНАНСІВ ТА ПРАВА**

**TOPICAL ISSUES OF ECONOMICS,
ACCOUNTING, FINANCE AND LAW**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**Частина 4
Part 4**

**10 листопада 2018 р.
November 10, 2018**

**м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine**

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКОНОМІКИ,
ОБЛІКУ, ФІНАНСІВ ТА ПРАВА**

**TOPICAL ISSUES OF ECONOMICS,
ACCOUNTING, FINANCE AND LAW**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**Частина 4
Part 4**

**10 листопада 2018 р.
November 10, 2018**

**м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine**

Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції
«Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та права»

УДК 33

ББК 65

Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та права: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 10 листопада 2018 р.): у 8 ч. – Полтава: ЦФЕНД, 2018. – Ч. 4. – 63 с.

У збірнику тез доповідей представлено матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та права» з:

BASF Україна

Академія Державної пенітенціарної служби

Белорусский государственный университет информатики и радиоэлектроники

Брестский государственный технический университет

Вінницький навчально-науковий інститут економіки Тернопільського національного економічного університету

Вінницький національний аграрний університет

Вінницький технічний коледж

Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету

ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»

ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»

ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Дніпровський національний університет ім. Олеся Гончара

Донецький національний технічний університет

Житомирський національний агроекологічний університет

Запорізький національний університет

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Казахский национальный аграрный университет

Каракалпакский государственный университет им. Бердаха

Київський національний торговельно-економічний університет

Київський національний університет ім. Тараса Шевченка

Київський національний університет технологій та дизайну

Київський університет права Національної академії наук України

КІСІТ «ДВНЗ КНЕУ ім. В. Гетьмана»

Криворізький національний університет

Лозівська філія Харківського державного автомобільно-дорожнього коледжу

Львівський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи»

Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького

Львівський національний університет імені Івана Франка

Мелітопольський державний педагогічний університет ім. Б. Хмельницького

Міжнародний гуманітарний університет

Міжрегіональна академія управління персоналом

Мукачівський державний університет

Національна академія статистики, обліку та аудиту

Національний авіаційний університет

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут

ім. Івана Сімоновича»

Одеський державний аграрний університет
Одеський національний економічний університет
Одеський національний політехнічний університет
Полтавська державна аграрна академія
Полтавський юридичний коледж Національного юридичного університету
ім. Ярослава Мудрого
Сумський державний університет
Сумський національний аграрний університет
Східноєвропейський університет економіки та менеджменту
Тернопільський національний економічний університет
Уманський національний університет садівництва
Університет державної фіскальної служби України
Університет митної справи та фінансів
Харківський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи»
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
Харківський національний університет будівництва та архітектури
Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна
Харківський національний університет радіоелектроніки
Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президенті України
Харківський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету
Херсонський національний технічний університет
Хмельницький національний університет
Центральноукраїнський національний технічний університет
Черкаський державний бізнес-коледж
Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького
Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича
Чернігівський національний технологічний університет

У збірнику тез доповідей висвітлюються результати наукових досліджень з актуальних питань економіки, обліку, фінансів та права.

Тематика конференції охоплює актуальні проблеми: економічної теорії та історії економічної думки; світового господарства і міжнародних економічних відносин; економіки та управління національною економікою; економіки та управління підприємствами; цілей сталого розвитку та молоді в Україні; національної безпеки і оборони в умовах кризових явищ; продовольчої безпеки та екологічної політики в сучасному світі; економіки сільського господарства і АПК; енергоефективності економіки; економіки торгівлі та послуг; правового забезпечення державного управління та місцевого самоврядування; розвитку продуктивних сил і регіональної економіки; інновацій та інвестиційної діяльності; демографії, економіки праці, соціальної економіки і політики; туризму та готельно-ресторанної справи; бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту; фінансів, банківської справи, страхування; математичних методів, моделей та інформаційних технологій в економіці; економічної кібернетики; маркетингу; менеджменту; логістики та транспорту; публічного управління та адміністрування; загальнотеоретичних питань правознавства; цивільних, господарських, екологічних та трудових правовідносин; права інтелектуальної власності та інформаційного права; розвитку адміністративного та митного права в Україні та світі.

Видання розраховане на науковців, викладачів, працівників органів державного управління, студентів вищих навчальних закладів, аспірантів, докторантів, працівників державного сектору економіки та суб'єктів підприємницької діяльності.

два. Зосередимо свою увагу на перевірці правильності формування прямих виробничих витрат на виготовлення концентрату і обкотишів у цих цехах. До них відносяться прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці та інші.

Узагальнемо основні результати перевірки на Північному ГЗК за 2017 рік.

Як джерела контролю матеріальних витрат можна використати відомості обліку витрат окремих цехів, складські документи, видаткові документи на відпуск матеріалів у виробництво, маршрутні аркуші й іншу документацію.

Під час проведення перевірки документального оформлення прямих матеріальних витрат з'ясовано, що на Північному ГЗК використовуються типові форми первинних документів, які оформлюються в момент здійснення господарських операцій, проте виявлено певні порушення, першочергово пов'язані з неповним заповненням реквізитів документа та здійсненням виправлень. Особлива увага приділяється документам, на яких відсутні необхідні підписи та які мають виправлення. Це пов'язане з тим, що такі документи можуть свідчити про приховування нестач та крадіжок матеріалів, витрачання цінностей на необумовлені (особисті) цілі, завищення списання цінностей на собівартість виконаних робіт. Тобто виникає питання законності здійснених операцій.

Досліджена перевірка формування прямих матеріальних витрат при виготовленні обкотишів та концентрату за видами: подрібнена руда, кулі сталі, електроенергія, вода технічна, стисле повітря, обкотиші, концентрат залізорудний, шихта, концентрат ільменітів, вапняк домений, вапняк доломітований, глина бентонітова, підготовка шихти, газ природний, електроенергія, обладнання. В процесі перевірки правильності списання матеріалів на виготовлення концентрату і обкотишів на Північному ГЗК порушень не виявлено.

Перевірка формування прямих витрат на оплату праці та інших прямих витрат показала правильність їх віднесення до собівартості обкотишів та концентрату.

Список літератури

1. Контроль витрат на виробництво [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://p-for.com/book_112_glava_21_2.11._Kontrol_vitrat_na_virobn.html.

УДК 336.71

Коваленко В. В.

д. е. н., професор,

професор кафедри банківської справи,

Одеський національний економічний університет,

Ткаченко Д. Ю.

магістр кафедри банківської справи,

Одеський національний економічний університет,

Шевченко О. В.

магістр кафедри банківської справи,

Одеський національний економічний університет

ІДЕНТИФІКАЦІЯ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ НА МАКРОЕКОНОМІЧНОМУ РІВНІ

Динамічні процеси розвитку і трансформації сучасного ринкового середовища призводять до істотного посилення конкурентної боротьби на внутрішніх та зовнішніх ринках, що, в свою чергу, зумовлює виникнення нових та модифікації існуючих факторів, які впливають на організацію та ефективність здійснення банківської діяльності. Це

закономірно супроводжується актуалізацією проблеми підвищення ефективності управління ризиками банківської діяльності.

Національний банк України як центральний орган державного управління банківською системою здійснює регулювання і нагляд за діяльністю вітчизняних банків і визначає банківський ризик як імовірність того, що події, очікувані або неочікувані, можуть мати негативний вплив на капітал та (або) надходження банку [1].

Кредитний ризик не лише посідає основне місце в структурі банківських ризиків, але і тісно пов'язаний з іншими видами ризиків. Так, якщо кредитний ризик реалізувався та призвів до фінансових втрат, то банківська установа стикається з ризиком ліквідності та неплатоспроможності (звідки виникає і ймовірність депозитного ризику), ризиком втрати репутації. Крім того, кредитні операції можуть супроводжуватись валютним ризиком (у випадку видачі кредиту в іноземній валюті), інфляційним ризиком (у випадку видачі довгострокового кредиту з фіксованою процентною ставкою), відсотковими ризиками (при видачі кредиту з плаваючою процентною ставкою), ринковим ризиком (при зміні ринкової вартості забезпечення кредиту).

Згідно діючої Постанови Правління Національного банку України від 30.06.2016 р. № 351 «Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, кредитний ризик – розмір очікуваних втрат (збитків) за активом унаслідок дефолту боржника/контрагента [2].

Кредитний ризик може виникати з різних причин, але в будь-якому випадку для банку він означає загрозу втрати чи часткової втрати коштів, наданих у користування. Досить важливо, щоб банк виявив, що саме викликає появу такого стану, адже в майбутньому від цього залежатиме його прибутковість. Джерелом виникнення кредитного ризику є чинники, які спричиняють невизначеність під час здійснення кредитних операцій [3].

Важливим напрямом ідентифікації кредитного ризику є його макроекономічне стрес-тестування, проведення якого можливе за допомогою проведення кореляційно-регресійного аналізу.

Кореляційно-регресійний аналіз – це побудова та аналіз економіко-математичної моделі у вигляді рівняння регресії (рівняння кореляційного зв'язку), що виражає залежність результативної ознаки від однієї або кількох ознак-факторів і дає оцінку міри щільності зв'язку.

Правильне застосування кореляційних методів дає змогу зрозуміти глибинну сутність процесів взаємозв'язків. Кореляційні зв'язки виявляються не в кожному окремому випадку, а в середньому для багатьох випадків. У цих зв'язках між причиною і наслідком немає повної відповідності, а спостерігається лише певне співвідношення. Тобто, можна припустити, що, знайшовши кореляційну залежність між факторами, які можуть впливати на рівень повернення банківських позик, ми можемо використовувати цю інформацію для управління рівнем кредитного ризику, на який наражаються банківські установи в процесі діяльності. Особливо це важливо для регулятора – Національного банку України.

При визначенні макроекономічних факторів, які впливають на виникнення кредитного ризику, у якості результативного показника було обрано рівень простроченої заборгованості. Даний вибір обґрунтовано наступними константами.

По-перше, цей показник фактично являє собою реалізований кредитний ризик;

По-друге, дані, щодо обсягів цього показника є у відкритому доступі.

Методом наукової вибірки ми дійшли висновку, що рівень простроченої заборгованості залежить від наступних макроекономічних чинників: рівень безробіття; обсяг ВВП.

Виявлено робочу гіпотезу: при зростанні рівня безробіття, закономірним буде і зростання ризикованості кредитних операцій, адже позичальник може втратити джерело доходу і можливість погасити борги перед банком. У свою чергу обсяг ВВП може впливати на рівень безробіття, що відобразатиметься на тому ж рівні кредитного ризику (табл. 1).

Таблиця 1

Кореляційна залежність між факторами

Показники	Прострочена заборгованість за кредитами	Рівень безробіття	ВВП
Прострочена заборгованість за кредитами	1		
Рівень безробіття	0,7188392007	1	
ВВП	0,8634448428	0,634272420	1

Джерело: розраховано авторами

Таким чином, кореляційний аналіз вказує на сильну залежність обсягів простроченої заборгованості від обох факторів. Це дозволило нам продовжити і перейти до регресійного аналізу, який також показав, що побудована модель є значимою.

Рівняння регресії – це форма зв'язку результативної ознаки Y (прострочена заборгованість за кредитами) з факторами X_1, X_2 (рівень безробіття та ВВП відповідно).

Змінна Y виражається через константу A і кут нахилу прямої (або кутовий коефіцієнт) B , помножений на значення змінної X . Константу A також називають вільним членом, а кутовий коефіцієнт – коефіцієнтом регресії або B -коефіцієнтом.

Коефіцієнт регресії B склав 5,3941 та 2,8257. Зміщення по осі ординат, константа A склала відповідно (-50,1547).

Виходячи з розрахунків, можемо записати рівняння регресії таким чином:

$$Y = -50,1547 + x \times 5,3941 + x \times 2,8257$$

Напрямок зв'язку між змінними визначається на підставі знаків (негативний або позитивний) коефіцієнтів регресії (коефіцієнта B).

Таким чином, за допомогою кореляційно-регресійного аналізу ми маємо можливість виявляти кредитний ризик виходячи не тільки з оцінки кредитоспроможності індивідуального позичальника, але й також з оцінки загальної економічної ситуації на фінансовому ринку, в конкретній країні та у світі в цілому. Це повинно підвищити точність оцінки кредитоспроможності позичальників та прогнозування та ідентифікацію виникнення кредитного ризику, на які наражаються банки у своїй діяльності.

Слід звернути увагу на об'єкт зменшення кредитного ризику – це управління ризиком забезпечення банківських позичок.

До трансформаційних напрямів заставної роботи у банку з метою мінімізації ризику забезпечення банківських позичок слід віднести: підвищення практичної значущості моніторингу заставних активів – витрати банків на моніторинг заставних активів повинні бути максимально ефективними з точки зору структурування застави; економічна доцільність – витрати банку або клієнта не повинні знижувати дохідність його діяльності; автоматизація процесів – заставний портфель банку повинен стати джерелом статистики на усіх етапах роботи із заставними активами; клієнтоорієнтованість – орієнтація працівників підрозділу операцій із заставним майном на клієнта, глибину проникнення банку у бізнес клієнта, а не тільки оцінювання його активів; персоналізація вимог до клієнтів; підвищення якості заставних операцій – стандартизація роботи підрозділу із заставних операцій, постійний менеджмент заставних операцій; оцінка заставних активів банком, залучення сюрвейерських компаній за рахунок банку при наявності високої маржинальної угоди;

**Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції
«Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та права»**

поєднання контрагентами функцій оцінки та моніторингу заставних активів; краудсорсинг зміни нормативних документів.

Список літератури

1. Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків» [Електронний ресурс]: методичні вказівки, схвалені постановою Правління Національного банку України від 15.03.2004 № 104. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua>.

2. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями [Електронний ресурс]: положення, затверджене Постановою Правління Національного банку України від 30 червня 2016 року № 351 – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=8804895.

3. Лобанов А. А. Енциклопедія фінансового ризик-менеджменту / А. А. Лобанов, А. В. Чугунов. – К. : Знання, 2013. – 786 с.